

kon. A ... mellett az uralkodó király a ...

A király Budapest. A király — mint értesülünk — a hónap végen Sinaiból visszajövet ...

A király jószívúsága. A most folyó galicziai hadgyakorlatok egyik napján történt, hogy a mikor a király a gyakorlóteret elhagyva Lanyban a reá várakozó kocsiba akart ülni, az ut mentén egy szegény lengyel parasztot látott, a ki összetett kezekkel kért segélyt az uralkodótól.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVESZET. — M. kir. operaház. A „Lohegrin” ma este előadásán Elsa szerepét Danekay Sarolta, az intézet legfiatalabb művésznője vállalta, a ki alig néhány hónapja került ki az iskola padjaiból.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK. — Az Inkey-család bünpöree. Előíteltük tegnap, hogy gróf Forgách Béla, eszládi állás meghamisítása miatt büntetőfeljelentést tett a somogyi megyei báró Inkey család ellen.

EZREDEVES KIÁLLÍTÁS. A tettermékek kiállításán kiuteltetésben részesültek a következők: 1. Gerber Ulrich parnói sajtógyáros. 2. Burkat Zsigmond és Kornel végvárosi Roquefort sajtógyárosok.

... az állatvilág (akad. ért.) ... az állatorvosok ...

1896
statistikai
terület
szélesség
magasság
szélirány
hőmérséklet
csapadék
relatív páratartalom
szélsebesség
látási távolság
felhőzet
nyomás

horzott, székszállítványok bele nem érve, 357.215
m. buza, melyből mintegy 5686 mm. szállított
tovább. A forgalom mintegy 200.000 mm.

zsizsiktelnek, nagyság szerint 14 1/2-15 1/2 ft. Köles
5-5 1/2 ft. Kása 8-10 ft. Mák többévtől 17-
17 1/2 ft. Jávval fordult elő. Kendermag újru még nem
került piacra. Mind 100 kgr.-ként.

30-35 ft. Halász: svéd 36.-, grólandi, 35.-
ft., oroszánisz 12-13 ft. Lenolaj valódi hollandi 33.-
ft. Lenolajcsemege letlepedt 34-35 ft. Vaselincsemege
35-40 ft. Faggyu 38.-40.- forint.

* Gazdasági egyesületek monográfiái. Az ezred-
ésének ünnepi közönlőjét a «Gazdasági egyesü-
letek monográfiái» című 758 oldalas vastok kötet is,

és az egyes államok adósságaiknak tömeges konverzió-
lásával. A bajor konverzió következtében az állam mind-
azonok a jövedelmek intézkedése és alapítványoknak,

Table with 6 columns: 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6. Row 1: 12.40, 12.-, 11.60, 11.20, 10.70, 10.20, 9.70. Row 2: 7, 8, F, G, korpa.

Table with 3 columns: 0, I, II, III. Row 1: 11.10, 10.80, 10.30, 9.60, 8.60, 7.60. Row 2: Rozsokorpa 4 ft 20 kr.

Table with 3 columns: 0, I, II, III. Row 1: 11.10, 10.80, 10.30, 9.60, 8.60, 7.60. Row 2: Rozsokorpa 4 ft 20 kr.

Table with 3 columns: 0, I, II, III. Row 1: 11.10, 10.80, 10.30, 9.60, 8.60, 7.60. Row 2: Rozsokorpa 4 ft 20 kr.

Table with 3 columns: 0, I, II, III. Row 1: 11.10, 10.80, 10.30, 9.60, 8.60, 7.60. Row 2: Rozsokorpa 4 ft 20 kr.

Table with 3 columns: 0, I, II, III. Row 1: 11.10, 10.80, 10.30, 9.60, 8.60, 7.60. Row 2: Rozsokorpa 4 ft 20 kr.

Table with 3 columns: 0, I, II, III. Row 1: 11.10, 10.80, 10.30, 9.60, 8.60, 7.60. Row 2: Rozsokorpa 4 ft 20 kr.

Table with 3 columns: 0, I, II, III. Row 1: 11.10, 10.80, 10.30, 9.60, 8.60, 7.60. Row 2: Rozsokorpa 4 ft 20 kr.

Table with 3 columns: 0, I, II, III. Row 1: 11.10, 10.80, 10.30, 9.60, 8.60, 7.60. Row 2: Rozsokorpa 4 ft 20 kr.

Table with 3 columns: 0, I, II, III. Row 1: 11.10, 10.80, 10.30, 9.60, 8.60, 7.60. Row 2: Rozsokorpa 4 ft 20 kr.

Table with 3 columns: 0, I, II, III. Row 1: 11.10, 10.80, 10.30, 9.60, 8.60, 7.60. Row 2: Rozsokorpa 4 ft 20 kr.

Table with 3 columns: 0, I, II, III. Row 1: 11.10, 10.80, 10.30, 9.60, 8.60, 7.60. Row 2: Rozsokorpa 4 ft 20 kr.

Table with 3 columns: 0, I, II, III. Row 1: 11.10, 10.80, 10.30, 9.60, 8.60, 7.60. Row 2: Rozsokorpa 4 ft 20 kr.

Table with 3 columns: 0, I, II, III. Row 1: 11.10, 10.80, 10.30, 9.60, 8.60, 7.60. Row 2: Rozsokorpa 4 ft 20 kr.

Table with 3 columns: 0, I, II, III. Row 1: 11.10, 10.80, 10.30, 9.60, 8.60, 7.60. Row 2: Rozsokorpa 4 ft 20 kr.

SZÍNHÁZAK ÉS MULATSÁGOK

M. KIR. OPERAHÁZ. NEMZETI SZÍNHÁZ. Budapest, 1896. szept. 5-én. Jévi bérlet 75. Havi bérlet 5. Éves és Juliska. A szentiványi álom.

A babatündér. Látványos ballet 1 felv. Szerzők: Hassler és Gaul. Zenejét írta Bayrami M.

NÉPSZÍNHÁZ. Budapest, 1896. szept. 5-én. Bihla Lajza asszony vendég-felöltéje.

Télen. Párfadját ívret népszerű dalokkal 3 felvonásban. Írta: J. Bokor József.

VIG-SZÍNHÁZ. Budapest, 1896. szept. 5-én. Bóni bácsi. Eredeti bohózat 3 felvonásban. Írta: Beothy László.

VÁROSLIGETI SZÍNHÓR. Budapest, 1896. szept. 5-én. Két előadás. Delután fél három órákor.

A potyátráter. Operette 3 felv. Este 7 órákor rendez hely-árakkal.

Blitzweiss Kóbi. Föv. elekték 3 felvonásban. Kezdeté 7 órákor.

VÁROSLIGETI SZÍNHÓR. Budapest, 1896. szept. 5-én. Két előadás. Delután fél három órákor.

A potyátráter. Operette 3 felv. Este 7 órákor rendez hely-árakkal.

Blitzweiss Kóbi. Föv. elekték 3 felvonásban. Kezdeté 7 órákor.

MUNCZY LAJOS zenekara ma este Az „Országos Kaszinó“ éttermében (Kossuth Lajos- és Ujvilág-utca sarkán) játszik.

WULFF EDE czirkusza

Ma, vasárnapon szeptember 6-ikán 2 nagy előadás d. u. 4 és esti 7 és fél órákor, az összes szerződött művészek és művésznők fellépésével. Az esti előadásban színe kerül.

XV. Lajos udvari ünnepélye. Versailles-ban. Fényes kiállítás látványosság, bemutatja 300 személyt és az 50 helyet és 50 ferfi tagból álló tanczokor. Rendezte és színe alkalmata Wulff E. igazgató. A tanczokat betanította Sgr. Pastornik ballet-mester.

Holnap esti 7 és fél órákor nagy előadás, az udvari ünnepély ismétlésevel. Jegyek d. u. 5 óráig előre válthatók Kertész L. Dohány-társaságjának színeivel.

Herzmann-féle. NYÁRI ORPHEUM Hajós-utca 13. sz. az operaházzal szemben. Itt még soha nem tapasztalt sikerrel Tarantella parodisztikus nápolyi énekes-csoport.

Josef Modl, becsi komikus. Pepita és Rozitta, táncsnők. Charles Rüssdala, mimikus. Victoria Belling, jongleur. Farley trio, zenebohók. Ettlinger Hugó, ének-komikus.

A szép társaság. énekes bohózat. Ünnepek és vasárnapon két előadás. Jegyek előre válthatók: Steiner-traffic Andrássy-ut. 26.

ŐsBudavára Népnünp. Kezdi délután 3 órákor. Nagyn ingyen tombola. 50 értékes nyeresemény. Az első 10.000 látogató egy-egy ingyen sorjegyért kap.

Villamos díszvilágítás. Minden téren tánc és zene, valamint népszerű mulatságok. A Corvin-terti színpadon Bogár Imre magyar dalegylege.

The Thrilbys angol excent. társulat. A mesét, Buda és Pest, valamint a szentföldi plastikus látképe ezuttal egyenként 5 kr. belépő-díj mellett tekintethet meg.

Belpő-díj 30 krajczár. Ma este átéltemen Berkes Béla

FOLIES CAPRICE

Rosenkranz Mundi a nászuton. Ezt követi: LORELEY. Káprázatos kiállítási énekes bohózat, írta Leitner A. zenéjét szerzte Knoch A.

Rhénus király, foliamistenek. Pfeiffer ur Weisz uró Ferenczy k. a. Basst k. a. Dedy k. a. Blum k. a. Schönaui k. a. Moser k. a. Leont k. a. Baumann ur Schönbauer ur Abraham aranyviselek Rott ur Steinhilrd ur Springer úrnok Martini ur Peter halász

Történik a Rajna folyamban. Somossy-Mulató Nagymező-utca 17. szám. 431. telefon. Iroda: Mozsár-utca 5. 431. telefon

Ma, vasárnap két nagy előadás. A delutáni előadás kezdete fél 4 órákor, az esti előadás fél 9 órákor.

A delutáni előadásban mérsékelt árak mellett: A hölgyaszóalj. Moraw Adel kisasszonyval.

Thompson elefántjai és a teljes műsor. Az esti előadásban Rahden báróné, THOMPSON néger, nagyszerű elefánt-csoportja.

Asszonypárba és a teljes nagy műsor!! Mérsékelt helyárak a delutáni előadásokhoz: I. em. páholy 5 ft. II. em. páholy 5 ft. Páholyulcs 2 ft 50 kr., zenekari zartsék 1 ft 20 kr., bemenet 80 kr., emeleti zartsék 1 ft. Gyermekek minden helyen a felet fizetik.

Egyedül jegy-elárúsító hely, dohányszóda, Andrássy-ut. 38. HUNGARIA Ma este átéltemen Berkes Béla

SZÁLLODA ismert s kedvelt zenekarajtszék Kezdeté 8 órákor

Konstantinápoly BUDAPESTEN

Ma, vasárnap a rendes műsoron kívül rendkívüli tüzijáték Frascatti mulató.

IRIS az Adria tündére, gyönyörű vízi balett Konstantinápoly tavára épített remek sziklabarlangban.

Martin gyönyörű előképei. Spanyol ballet Garcia. Szerenade vizen és szárazon.

Teve- és számárfuttatás. Belépő-díj 40 krajczár. Közeledés: helyi hajón, csavargószón, villamos és lövőtonon.

Vizállás, 1896. szeptember 5-én. Inn: Csütörtök 9. Bega: Csütörtök 9. Schárding + 312 < 25 + 16. Kiszótó + 38 + 19. Tenevár + 200 < 4 + 16.

Duna. Passau + 330 < 11 + 12. Linz + 45 < 7 + 13. Bees + 64 < 6 + 14. Pozsony + 321 < 9 + 15. Komárom + 413 < 14 + 16. Budapest + 408 < 18 + 15. D-Pálvár + 549 + 10. Mohács + 589 + 4 + 10. Gombos + 518 + 2 + 20. Ujvidék + 413 < 14 + 16. Zimony + 476 + 5 + 15. Dronkova + 368 + 7 + 16. Orsova + 402 < 2 + 17.

Vág: Szered + 104 < 4 + 11. Rába: Győr + 350 < 22 + 15. Dráva: Zala + 146 < 19 + 19. Bares + 276 < 25 + 15. Eszék + 386 > 2 + 16. Száva: Sziszek + 640 < 71 + 16. Mitrovicza + 402 < 2 + 17.

Körös: Sós-N. Várud + 7 + 18. Fák: Tenke + 12 < 1 + 20. Fähr: B-Jenő + 22 < 4 + 20. Kóna: Bökes + 18 < 4 + 20. Híms: Gyoma + 2 < 18 + 17. Maros: Arad + 130 < 4 + 19. Makó + 12 > 3 + 20.

Jegyek magyarázata: + null fölött, - null alatt, = áradat < apadat, hőmérséklet Celsius szerint.

Időjárás.

A m. kir. meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1896. szept. 5-én reggel 7 órákor.

Table with columns: Állomások, Hőmérséklet, Szél iránya és erege, Felhőzet, Csapadék, Hőmérséklet. Lists various weather stations and their readings.

A szélirányok jelölése: N = észak, E = kelet, S = dél, W = nyugodt. Felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, 5 = eső, 6 = hó, 7 = köd, 8 = zivatar.

A legnyomás keleten süllyedt, egy maximuma megdőlt Európát körüljáró A. L. Mariche-északosra és Kelet-tengeri körletre is van egy alacsony nyomású réteg két depresszióval.

Eso volt Franciaországban, továbbá a Keleti- és Északi tenger környékén, Dél-Európában azonban az idő száraz maradt.

Hazánkban tegnap helyi zivatarok voltak, így Szatmártól és Egerben. Eger környékén felhőszakadás is volt. Est mulkölönben csak szorványosan fordult elő és az időjárás ország tulajdon részében száraz volt. A hőmérséklet aránylag magas.

Részben felhős, meleg és zivatarra hajló idő várható.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos arjegyzése 1896. szeptember 5.

Large table containing market data for various goods, including flour, oil, and other commodities. Includes columns for item names, prices, and exchange rates.

Értékpapírok

Table listing various securities, bonds, and financial instruments with their respective prices and values.

II-İK MELLÉKLET A 245. SZÁMHOZ.

TANÜGY.

A néptanítók bajai.

A legsúlyosb seb, a tanítók anyagi helyzete. Használtsuk össze, mily arányban van ez a többi tisztviselőkével. A legegyszerűbb hivatalnok, kinek előképzettségehez 4 középiskolai osztály végzése kívánatik, felvételi 2300 forintig, a tanítónak — kintl a négy középiskolai osztályon felül még négy évfolyamu szakiskola végzése is kívánatik — a törvény 300 forintot biztosít, csak az állami iskolai tanítók élveznek miniszteri rendelet alapján 400 frtot. Míg a többi állami tisztviselő legkisebbje is rangsorozva van, a tanítók közül egy sem. Erre sokan azt hozzák indokul, hogy a tanító nem dolgozik annyit és oly nehezre, mint más tisztviselő. Híet azonban csak az állhatat, a ki nem ismeri a tanító munkakörét.

A lelkiismeretes tanító naponta munkája legkevesebb 10 óra, de dolgozik néha 14—16-ot is. A ki pedig melleslegjvedelmét hajtás, az azt csak a tanítók hátrányára, hivatalos teendőinek elvégzésével teszi, vagy erején felül dolgozik a keserves kenyerért. Nagyon helyesen mondta Darányi Ignác képviselő korábban: „Nő munkát csak jól fizetett hivatalnok lehet vállalni. Mennyivel jobban rállik ez a néptanítóra, kinek lelkiismeretes munkássága egész nemzetkedeteket tetet a hazá hasznos, munkás polgáraivá, míg anyagi gondokkal küzde egész nemzetkedeteket tetet tönkre.

E főtájjal függ össze ama másik, szinte az anyagiak körébe tartozó baj, hogy nyugdíjunkt maig igen bizonytalan állapotban van. 1892-ben felvetette ugyan a miniszterium a hazai összes tanítók jövedelmét, hogy az így hivatalosan fölvetett jövedelmek után állapítsuk meg kinek-kinek elérhető nyugdíját s azt a segélypénzt, melyet a tanító elhalálása után övegye, arvai kaphatnak. Mindaddig azonban a négy evel elévült fölvetett jövedelmek nem érkeztek vissza a tanítókhöz, úgy hogy ezek teljes bizonytalanságban vannak a fölül, hogy a miniszterium megértesítette-e a felvett jövedelmeket s nem fogak-e majd az esetről-esetre előlő nyugdíjazások a tanító várt nyugdíjösszegéből levonni.

Kinos a jelen, bizonytalan a jövő, ez a tanító helyzete most, az ezéves ünnep idején Magyarországon. Misk főbb, hogy az 1888. évi XXXVIII. t.-cz. rendelkezései az iskolázatra és gondnokságra vonatkozólag máj napig is fennállnak. Akkor, a mikor a néptanítás ügye még gyermekkorát élte, talán helyes volt gyámság alá helyezni az iskolát és akkor is leginkább azért, hogy iránta érdeklődés keltsenek. De manapság, a mikor a néptanítás ügye a szakfirkák buzgó munkálkodása folytán oly magas vívrára emelkedett, az iskolák is nagykorosítandók lennének. A néptanítás máj fejlettsége mellett nincs szükség gyámságra, hanem szakszertű vezetésre.

Avagy nem kezegtató dolog-e az, hogy a szakembert egy laikus szűrés gondnoksági vagy iskolázási tag bírálja fölül? Iskolázatoságok alkalmával tanácsok ad: „Igy s úgy kellene.” Avagy nem kezegtató dolog-e az, hogy a tanítástól értekezletekről felvett jegyzőkönyveket a gondnokságnak — mint elsőfokú hatóság — bemutatni kötelesek, a hol azután a néptanítás — mint hajdu a harangtőszéhez — ért (tisztelő) kivételnek) tagok bírálat alá veszik és sokszor a legelőrevalóbb eszmét megbüktájták. Avagy nem kezegtató állapot-e az, hogy a tanító elkészített grarendjét, évi tantszert csak úgy érvényesítheti, ha a gondnokság azt ajánlólag terjeszti a felsőbb hatósághoz jóváhagyás végett? Avagy helyes dolog-e az, hogy az igazgatótanító még nem is érintkezhet írásbelileg közvetlenül a tanfelügyelővel, hanem mint gyámság alatt levő a gondnokság közvetítésével.

Harmadik baj az, hogy a néptanítás éltre állított vezérök, a tanfelügyelők nagy része nem szakember, a miniszteri iskolázatosok csaknem kizárólag laikusok. Hogy hajdanában ügyvedetek, szobabírákat, árszakérti filnökköket, földbírókösöket stb. neveztek ki, hajgján. De ma, a mikor már annyit rátermett szakember van, hátróztatlan káros. És valjuk meg öszintén, fordított állapot-e. Mít szólna a katona, a bíró, a bíránsz stb. eféle szakképzettséget igénylő pályán munkálkodó, ha fonókére egy, ki tudja milyen szakképzettségű egyén állították.

Avagy ki fogja helyesen tartani azt, hogy míg szak. képzettséget igénylő minden más pályán minden ügyes, munkástag előre haladhat, addig a tanító mindig az marad, a mivé lett, vezetővé pedig laikus emberek nevezettek ki. Ezen állapot megszüntetésére történt ugyan már kezdő lépés, mert jelszob tanítók az adminisztrációs teendők elvégzésére vették szolgálatot a tanfelügyelőkhez berendeltetők, sőt vannak már tanítókól lett tanfelügyelők is. De mely tanítók, szerkentek önképésre, mely tanítónak emelne ambícióját, munkakörét, mely tanítónak édesített keserű, gyakran száraz kenyerét azon tudat, hogy míg ő egész életét a néptanítás szent ügyére szenteli, tapasztalatokat gyűjt, s nemzetiségünk gyarapítására egyik követ a másik után rakja le, nem lephetik elő, hanem mellőzve őt, a szakembert, vették bölcseszezhallgatások neveznek ki segédtanfelügyelővé, mellőzve azon szakfírfakat is, kik előképzettek reményben, már évek óta görnyednek a tanfelügyelőségi asztal mellett. Hogyan adhat az ilyen laikus a tanításnak annyi esinyját-bínyját nem ismerő tanfelügyelő a tanítónak helyes tanácsokat? Hogyan bírálja meg iskolázatoságai alkalmával a tanító munkásságát, módszerét, pedagógiai ismeretét, ha ő maga nem ért? Lehet kitűnő filozófus, lehet kitűnő középiskolai tanár, lehet kitűnő tankerületi főigazgató, de ritkán a néptanítás vezére.

Mindenknek oka, hogy néptanítástíj politikánk az 1868-ki szerződés megindulását fogva napjainkig mindig ingadozott. Maga az országgyűlés hangzatos frázisokkal ástílik a néptanítástíj dolgokot. Ötvennek csak a naplópokát, mint a politikának organumát, a vezér, eszméknek kezdeményezőit. Talánuk-e a néptanítástíj ügyébe vágó, a néptanítás emelését célzó közleményeket? Még az előterndő lapok is alig tartják érdemesnek a tanügyi politikáról foglalkozni. Avagy olyan halatlan tér az?

Innen van az, hogy nem lévén néptanítástíj politikánk nincs közvélemény sem, ha csak olyantéle nem, a mely azt tartja, hogy „intelligens ember nem lesz tanítóva.” Szaklapok foglalkoznak a néptanítástíj kérdéssel, de azokat a nagy közönség nem olvassa. Ha tehát azt akarjuk, hogy a néptanítás ügye iránt érdeklődést keltsünk, hogy a mely lehangyabba silyült közvéleményt felébresztjük, s helyes irányba tereljük, a naplópok vannak hivata első sorban a kezdeményező lépre. Azt bízom, munkatárs volna elég. S ha az általkó elsőrt magból csak néhány esnek is termékeny talajra, elég lenne a későbbi munka alapjául s a közvélemény felébresztéséhez. S ha a közvélemény lehangyaból fel leszen ébreszve, kifőjődik az egész néptanítástíj.

A hazai nyelv terjesztése érdekében.

Nyelvében él a nemzet. E mondat igazsága felett vitakozni nem lehet: mellette szól egy a történelem, valamint a jelenkor számos oktató példája. A közös származás az idők folyamában, az országos határok politikai változásában feledékenységbe merülhet: de a nyelv közössége az egyváltartozást mindenkor elevenen mutatja. A nagy népvándorlások után, valamint más alkalmakkal a hódítások következtében a győzők és legyőzöttek együtt léte által a külön fajok öszezveredtek és előbbi nemzeti jellegük lassankint elsimultak, ha nyelvük alapos átalakulást szenvedtek, illetve ha nyelvük öszezveredése által egy új közös nyelv jött létre. Kiváló példaként szolgálhatnak e tekintetben a román fajú nemzetek. De megemlítené nemzetiiség, nemzetiiség jellegét és nemzetiiség öntudatát ama nép, mely az idők viszontagságai dacára nyelvét megtartotta. Dicső példára erre s rank névze boldogító is: a magyar nemzet.

Minden nemzet, mely a jelenben is függetlenségét kívívni törekszik, mint legkiválóbb tényezőként nyelve fölül feltételeken örködök. használatának jogosultságot küzd, a hivatalos élethez azt érvényre juttatni igyekszik. Nincs-nem szándékunk azt a kérdést kutatni, hogy jogos-e az illető nemzeteknek a politikai függetlenség után ezéző törekvése, mivel ez jelen cikk határain kívül fekszik. Hanem saját hazánkat véve tekintelve, történelmi multunk alapján jogunk vitatni nemzeti cincesink visszaszerzésért, függetlenségért és önállóságunk minket megillett régi jogainak s ezen harcainkban kiváló sorban hazai nyelvünk jogosultságának elismertetése fölül törekvésünk, melynek előérében ama körülmény szerföltött nagy előnyt nyújtott,

hogy nyelvünket viharos századokon át is megmeneteltük. Nemzeti létünk egyéb nyilvánulásait nem számítva, közös nyelvünk ébren tartotta és tartja most is bennünk a magyar államoszmet. De habár az utolsó évszázadnagyegeben nyelvünk ismerete közművelődési intézetekből, továbbá a magyar ajku vidékekből és első sorban az irodalmi körök az ország lakosainak minden rétegébe nint a folyó nap sugarai behatolt: még sem mondhatjuk, hogy e tereen több tenmiválnok nincsen s hogy nyelvünk a társadalom minden tagjától kivétel nélkül használatuk.

Valamely nyelv ismeretének terjesztésére rendszeren többlet erővel működök közre. Nagy szerepet játszik ama tényök között a gyakorlati szükséglet is. A külföldi kereskedelmi öszezketések megkívánják az illető külföldi nyelvi tudást. Ez van főleg a kivételnek, mivel a hazai ézre rendszeren azon nyelven kell hogy levelezök, melyet külföldi vevője ért. Így tehát a kereskedök is szökö kölesének ama szava, hogy idegen nyelveket tanulni hasznos, de áll továbbá ama szava is, hogy a hazai nyelvet lehetőleg művelni szent köleségg.

A hazai nyelvet pedig a belüldi forgalomban — a hol csak valamelyik lehetséges — elnie kellene. Elhet a magyar kereskedök a magyar nyelvet saját körében és üzleti köreikben vezetésében, de azokivül, a hol csak lehetséges, belüldi levelezésében is. Így módon a kereskedelmi világ a magyar nyelv elterjesztésének és ezzel egyttal nemzeti érdekünknek nagy szolgálatot tehetne.

Ne kinyilvánít a várható eredményt, mert egyesek példája is előrelátólag buzított hatással volna a még tetsződkre. Reméljük tehát, hogy nem a sivatagban elhangzott szó lesz, ha azon felhívással fordulunk a művelt kereskedelmi világhoz, hogy tehetségéhez képest szolgálja a szóban forgó ügyet, málltal szép és haladatos hazafiai köleségeink megfelelné.

ISKOLAI ÉRTESETÉK.

Tercesi állami főreálisiskola. Szerkesztette Buday József igazgató. Ertekezés nincs benne közölvé, mert az iskola története — mely ide volt szánva — több akadémia miatt meg nem jelenített, azonban rövid idő múlva kikerülven a sajtó alól, széleskörűen terjed. A tanárkarban volt 1 igazgató, 12 tanár, 5 hitoktató, 1 tornatanár, rendkivüli tárgyat tanítással foglalkoztak 4-en. A tanárkar irodalmi működésének értéke 3985 frt, a földrajzi szertár értéke 3985 frt, a természettan szertár értéke 8732 frt 30 kr, szaporodása nem volt; a kémiai szertár értéke 1036 frt 14 kr, szaporodása 44 frt 20 kr; a mértani szertár értéke 510 frt 60 kr, szaporodása nem volt; a szabadvégi rajzszerter értéke 900 frt 88 kr, szaporodása 33 frt 20 kr. Volt az iskolának önképző köre és segély-egyesülete, mely utóbbitnak 2117 frt 18 kr vagyon, 255 frt 50 kr segélykiadása volt. Több tanuló részülett ösztöndíjjal, pénz- és könyvtulajdonban, az ide vonatkozó kimutatások azonban hiányosak. A tanuló száma volt a három I. osztályban 156, a VIII-ban 16, az I-VIII-ban összesen 12 osztályban 478. Erreítségi vizsgálatra jelentektek 16-an, kik közül jeles lett 3, megbukott 1.

Kecskendi ev. ref. főgimnázium. Közé bocsátja Katona Mihály, ez év igazgató. Bevezetésül az igazgató ezvári beszéde van közölvé. A tanárkarban volt 1 igazgató, 9 tanár (közülük 1 oklevéles), 2 helyettes tanár, 4 hitoktató, 1 tornatanár, rendkivüli tárgyat tanítással foglalkoztak 5-en. A tanárkar irodalmi munkássága nincs feltüntetve. A könyvtárra és gyűjteményekre vonatkozó kimutatások hiányosak, az egész felszerelés értéke részben becslés alapján 37,325 forint 97 kr megy. — Volt az iskolának önképző, olvasó- és gyorsíró köre, ezekarra és zenekarra. Ösztöndíjjal kapott 39 tanuló összesen 1057 forint 50 krajczárt, ezenkívül a tanítástíj segélyre összesen 1105 forint 60 krajczár, a tanítástíj segélyre 105 krajczár. Ösztöndíjjal 11 tanuló kapott összesen 1253 frtot, ezenkívül többen részülettek még

még kisebb pénz- és könyvtulajdonban. — A tanulók száma volt az I. osztályban 54, a VIII-ban 22, az I-VIII összesen 255. Helyesen tartjuk a statisztikai kimutatások közt az óraműveltség feltételeit. Erreítségi vizsgálatra jelentektek 21-en, kik közül jeles lett 1, megbukott 5.

Kisbony-felújítási városi kath. főgimnázium. Közül Hórné László igazgató. Bevezetésül az igazgató „Hortolnéme” van közölvé névtelenül. A tanárkarban volt 1 igazgató, 8 tanár, 3 helyettes tanár, 1 hitoktató (?), 1 tornatanár; rendkivüli tárgyat tanítással foglalkoztak 6-an. A tanárkarok áradóvó elrajzok vannak közölvé, de ezekből a lefolyt évi irodalmi működés nem igen lehet kiáramodni. Az iskola könyvtárainak s gyűjteményeinek eredeti (i. e. becselési értéke) mindössze 5530 frt, a mi szerföltt kevés. Az évi beszerzésekre utalványozott öszezkek között szerepel egy nevelészes tétel, i. az 1888-ik évből a tanári s ifjúsági könyvtár, a fizikai, természetrajzi, földrajzi, történelmi, pénz- és éremgyűjtemények a városi közgyűlés 34 forintot utalványozott. (26. lap.) A lefolyt évbéli szaporodási értéke nincs kimutatva. Most van folyamathat a segély-egyesület alakítása. Ösztöndíjjal 15 tanuló kapott összesen 355 frtot. A tanuló száma volt az I. osztályban 71, a VIII-ban 17, az I-VIII összesen 230. Erreítségi vizsgálatra jelentektek 18-an, kik közül jeles lett 1, megbukott 2.

Nagyvárad állami főreálisiskola. Közül Kruger Viktor, h igazgató. Bevezetésül Bach Nándor írta meg az iskola történetét. A tanárkarban volt 1 igazgató, 12 tanár, 8 hitoktató, rendkivüli tárgyat tanítással foglalkoztak 1 tanár. Irodalmilag is működtek a tanárkarok. Közül dr. Árvosy Imre, dr. Pósfassy János, dr. Demek Gyözö. A könyvtárak és gyűjtemények állományának és szaporodási érték kimutatásai hiányosak. Volt az iskolának önképző köre és ifjúsági segélyalapja, mely utóbbitra még folyamathat vannak a gyűjtesek. Ösztöndíjjal kapott 3 tanuló összesen 610 frtot, a Szent Miklós internátushoz 3 tanuló részülett teljes ellátásban, ezen kívül néhányan részülettek még kisebb pénz- és könyvtulajdonban. A tanuló száma volt a két I. osztályban 26, a VIII-ban 12, az I-VIII összesen 9 osztályban 269. Erreítségi vizsgálatra jelentektek 19-en, kik közül jeles lett 1, megbukott 4.

Munkács állami főgimnázium. Közül Fankovich Sándor igazgató. Bevezetésül névtelenül van közölvé az iskola története. A tanárkarban volt 2 igazgató, 9 tanár, 1 helyettes tanár, 4 hitoktató, rendkivüli tárgyat tanítással foglalkoztak 4-en. A tanárkar irodalmi munkássága nincs feltüntetve. A könyvtárak és gyűjtemények szaporodási értéke nincs kimutatva. Volt az iskolának önképző köre, zeneköre s a lefolyt isk. évben alakult meg segély-egyesülete. Ösztöndíjjal kapott 11 tanuló 94, — frtot, ezenkívül többen részülettek könyv- és pénztulajdonban. A tanuló száma volt az I. osztályban 26, a VIII-ban 13, az I-VIII összesen 219. Erreítségi vizsgálatra jelentektek 13-an, kik közül jeles lett 2, megbukott 1.

Nagyenyedi ev. ref. Bethlen-kollégium. Kiadta az igazgató. Ertekezés nincs benne közölvé. A tanárkarban volt 1 igazgató, 9 tanár, rendkivüli tárgyat tanítással foglalkoztak 6-an. A tanárkar irodalmi működése nincs kimutatva. A könyvtárak és gyűjtemények kimutatásából az állomány- és érték feltüntetése hiányzik. Volt az iskolának önképző köre s tornaköre. Ösztöndíjjal kapott 66 tanuló 2146,72 forintot, ezenkívül ingyen ebedet kapott az internátushoz 100 tanuló, bennlakás kedvezményben pedig részülett 226 tanuló; többen kaptak még kisebb pénz- és könyvtulajdonokat. A tanuló száma volt az I. osztályban 68, a VIII-ban 17, az I-VIII összesen 334. Erreítségi vizsgálatra jelentektek 15 tanuló, kik közül jeles lett 1, megbukott 2.

Rozsnyói állami segélyezett ev. kerületi főgimnázium. Közétesz Óravezé Mihály igazgató. Bevezetésül az igazgató tölölbel van közölvé az iskola története. A tanárkarban volt 1 igazgató, 8 tanár, 1 helyettes tanár, 1 rajztanár, 1 tornatanár, 3 hitoktató, rendkivüli tárgyat tanítással foglalkoztak 2-en. A tanárkar irodalmi működése nincs kimutatva. A könyvtárak és gyűjtemények szaporodási értéke nincs feltüntetve. Volt az iskolának önképző köre, dal-, zene-, gyorsíró- és tornaköre, segély egyesülete pedig a lefolyt évből alakult meg. Ösztöndíjjal 25 tanuló kapott összesen 346,50 frtot, típintézet díjában pedig 12 tanuló nyert 219 frtyi elegendést. A tanuló száma volt az I. osztályban 26, a VIII-ban 28, a I-VIII összesen 202. Erreítségi vizsgálatra jelentektek 30-an, kik közül jeles lett 2, megbukott 7.

Budapesti II. kerületi állami reálisiskola. Szerkesztette Hórné József igazgató. Bevezetésül az iskola történelmének II. része van közölvé dr. Brózik Károly tölölbel. A tanárkarban volt 1 igazgató, 15 tanár, 1 helyettes tanár, 6 hitoktató, 1 tornatanár; rendkivüli tárgyat tanítással foglalkoztak 3-an. A tanárkar közül irodalmi munkásságát jelettek ki: dr. Buday József, dr. Hankó Vilmos, Heller Ágost, dr. Klug Lipót, Palóczy Lipót, dr. Szalkay Gyula és Tiber Ágost. — A könyvtárakról s gyűjteményekről szökö kimutatásokban a szaporodási értéke nincs kimutatva. Volt az iskolának Reva-önkényező köre és segélyalapja, mely utóbbitnak vagyon 4500 frtya, segélykiadása pedig 215 frt 62 krajczár ment. Ösztöndíjjal kapott 25 tanuló összesen 4446 frt 19 krajczár. A tanuló száma volt a két I. osztályban 74, a VIII-ban 23, az I-VIII összesen 19 osztályban 469. — Erreítségi vizsgálatra jelentektek 24-en, kik közül jeles lett 3, megbukott 3.

Egyetev ág. ev. kollégium. Közül Hórné József igazgató. Bevezetésül az eredei ünnep leírása, továbbá Herforth József és Házsinégy Tamás emlékeztető van közölvé. A kollégiumnak van hittanintézet, jogakadémia, gimnázium és tanítóképző. A gimnáziumra vonatkozó adatokból közöljük a következőket: A tanárkarban volt 1 igazgató, 8 tanár, 3 helyettes tanár, 6 hitoktató, 1 ének- és 1 tornatanár. A tanárkar irodalmi munkássága nincs feltüntetve. A könyvtárak és gyűjtemények értékekimutatásai hiányosak. Volt az iskolának „Magyar társaság” ezímen önképzőköre, Markovics gyorsíróköre, dakórére és segélyegylete, mely utóbbitnak vagyon 182-215 frtya, segélykiadása pedig 16 forint volt, a mi bizony nagyon kevés. Ösztöndíjjal 22 tanuló kapott 1429,90 frtot, ezenkívül sokan részülettek komviktusi jövedelmekben, a melyeknek értéke nincs kimutatva. A tanuló száma volt az I. osztályban 48, a VIII-ban 20, az I-VIII-ban összesen 276. Erreítségi vizsgálatra jelentektek 19-en, de a vizsgálatok eredményét csak jövőre közölük.

Áltamúgy segélyezett kis-ajszállási ev. ref. főgimnázium. Közé teszi dr. Pruzsinszky Pál igazgató tanár. Ertekezés nincs az értesítésben. A tanárkarban volt 1 igazgató, 9 tanár, 2 helyettes tanár, 1 tornatanár és 3 hitoktató. A tanárkar irodalmi munkássága nincs kimutatva. A tanárkar könyvtár értéke 5888,00 frt, szaporodása 380,95 frt, az ifj. könyvtár értéke 927,93 frt, szaporodása 117,50 frt; a történelmi múzeum értéke 139,34 frt, szaporodása 15 frt; a földrajzi eszközök értéke 160,30 frt, szaporodása 5 frt; a természettan eszközei értéke 4397,14 frt, szaporodása 757,54 frt; a fizikai szerek értéke 2454,36 frt, szaporodása 308,7 frt; a rajzszerter értéke 156,71 frt, szaporodása 12,61 frt; a tornaszekők értéke 1011,52 frt, szaporodása 375,82 frt; a régiség- és érem-gyűjtemények értéke nincs feltüntetve. Volt az iskolának „Arany János önképző köre. Az ösztöndíjak értéke, illetőleg jövedelmzése nincs kimutatva s így az ifjúsági anyagi segélyezéséről nem adhatunk véleményt. A tanuló száma volt az I. osztályban 36, a VIII-ban 12, az I-VIII összesen 191. Erreítségi vizsgálatra jelentektek 11-en, kik közül jeles nem lett, megbukott 4, tehát majdnem 30%.

Gyöngyös-tanítókörök vezése alatt álló Szegec városi főgimnázium. Közül József Magyar Gábor igazgató. Bevezetésül az igazgató tölölbel van közölvé az iskola lejtőbb története. A tanárkarban volt 1 igazgató, 21 tanár, a kik közül már a román kath. hitoktatók is be vannak számítva (hány rendes), a nem román kath. hitoktatók nincsenek felsorolva, rendkivüli tárgyat tanítással foglalkoztak 4-en. A tanárkar irodalmi működéséről nem tudunk az értesítésben adatokat. A könyvtárakról és gyűjteményekről sem állomány- sem érték kimutatások nincsenek közölvé. Volt az iskolának önképző köre, gyorsíró köre és segély-egyesülete, mely utóbbitnak vagyon 9549,66 frtya és 296 frt segélykiadása. Ösztöndíjjal kapott 12 tanuló összesen 1392,50 forintot, ezen kívül többen részülettek még kisebb pénz- és könyvtulajdonban. A tanuló száma volt a három I. osztályban 208, a VIII-ban 45, az I-VIII összesen 13 osztályban 223. Erreítségi vizsgálatra jelentektek 48-an, kik közül jeles lett 5, megbukott 7.

Csurgói állami segélyezett ev. ref. főgimnázium. Közül dr. Vada Károly igazgató. Bevezetésül az iskola ezredévi ünnepéről vannak leírva. A tanárkarban volt 1 igazgató, 11 tanár, 4 hitoktató, 1 tornatanár; rendkivüli tárgyat tanítással foglalkoztak 8-en. A tanárkar irodalmi működése nincs kimutatva. A könyvtárak és gyűjtemények állomány- és értékekimutatásai nincsenek közölvé. Volt az iskolának „Goskoni önképző köre” és segély egyesülete, mely utóbbitnak vagyon 1771,78 frtya készpénz, közül 5000 kötet iskolai könyv és egy eszmő füzet s segélykiadást hájós megállapítást, mert a 3000 frtot meghaladó kiadások egész üzlet forgalomról tanuszkodnak, a mennyiben füzetek, könyvek vásárlása, azután ezek eladása és herbe hozatása, füződíjak stb. szerepelnek a telek között. Ösztöndíjjal jutalom és segély fejében kiosztott összesen 272-08 frt. A tanuló száma volt az I. osztályban 63, a VIII-ban 23, az I-VIII összesen 308. Erreítségi vizsgálatra jelentektek 21-en, kik közül jeles lett 3, megbukott 4.

MARJAY GRÓF.

— Tudom, ismerem a nótát, már többször el-énekelték előttem. A becsület kérdése? ... Miféle becsület? ... Az oné? ... Oh! arról érdemes beszélni! ... Az utolsó becsületesség, a melyet föjtöttátte, meghaladja a többi mind. On kijátszott; megcsalt, ellopota utolsó segédforrásaimat! ... On tolvaj, hallja? semmi egyéb, mint tolvaj! ... Az on becsülete? ... Oh! az meghalt, végképen meghalt.

— Nyomorult, gyáva, — mondá a tábornok, minthogy nincs bátorságod arra, hogy önmagad szolgálatig igazgatót magad ellen, én, az édes atyád, foglak megölni. Hallod, mit mondok? Meg foglak ölni.

— Megálljon, atyám! — kiáltott föl Raul. — Kész vagyok meghalni, de nem akarom, hogy az ön keze oltsa ki életemet. Nem akarom terhelni azzal az örökös fájdalommal, hogy megölte a saját fiát. Adja ide ezt a fegyvert. Bármennyire bűnös vagyok is, az ön keze töltözének engem a halálba küldeni; az enyém nem fog reszketni. — Istén önnel, atyám! Bocsásson meg! Bocsásson meg, és inádkozzék értem!

— Létérled a tábornok teste mellé, fült a melére illesztette ekkor hallotta, hogy a sziv még dobog. — Lélegzik, a szive ver! Csak elájult! Hamar segítséget, egy orvost!

— Kapitányom, — szólalt meg Chateleau, — én azt hiszem, ha szabad beszélnem, hogy a legtrüsgöbbször van, hogy agyára vigyük a tábornokot, aztán Gertrud tenne reá egy kis jó mustár-lisztet, én pedig majd azallat elszaladnék orvosért.

